

Bir Ada Ölüyor, Bir İmparatorluk Son Bulur...

ESKİ bir Güney Pasifik efsanesine göre, uzun zaman önce Şef Tongoa'nın çocukluğunda, Kuwae adası ikiye bölünmüştü; Tongoa ve Epi adaları ortaya çıkmış. İlk zamanlarda misyonerler, efsaneyi ciddiye almazlardı; ancak 1960'lar da arkeologlar, efsaneye ait bazı ayrıntıların (şefin mezarının yeri gibi), efsaneye tutarlı olduğunu anladılar. Bir volkanın varlığından kuşkulanan volkanbilimciler, Avustralya'nın 20 000 km. doğusunda, bugün Vanuatu olarak bilinen bölgede yer alan ikiz adalara akın ettiler. Yapılan araştırmalar sonunda Tongoa ve Epi arasındaki deniz tabanının 113 km genişliğinde bir krater olduğu anlaşıldı. Bu, Hiroşima'ya atılan atom bombasının 2 milyon katı gücünde, devasa bir patlamanın kalıntısıydı. Bölgede, patlama sırasında kömürleşmiş bitki örtüsü de bulundu ve karbon metoduyla 1420-1475 yılları arasına tarihlendirildi.

Astronom Kevin Pang, "Geçen yaz Kuwae hikayesini ilk duyduğumda, böylesine güçlü bir patlamanın, dünyanın hava koşullarını etkilemiş olması gerektiğine karar verdim. Sonra da bu yönde bazı işaretler bulabilmek amacıyla tarihi belgelere ve hava koşulları ile ilgili kayıtlara baktım", diyor. Pang'ın Grönland ve Antarktika'da bulunduğu buz örnekleri, volkanik patlamalarla ortaya çıkan büyük miktarda sülfürik asidin, 1452 ve 1460 arası bir tarihte buz tepelerine yağdığını gösterdi. Kaliforniya, Avrupa ve Çin'den elde ettiği ağaç halkaları ile ilgili kayıtlar, Pang'ın araştırmasının



sınırlarını daraltmış oldu. Bu kayıtlara göre Kuwae, 1453'ten 1455'e kadar gezegenimizde güneşsiz, kasvetli ve soğuk günler yaşanmasına neden olmuştu. Avrupa ve Çin'den alınan tarihsel kayıtlar ise 1453 ve 1454'te hasadın her yerde kötü geçtiğini ortaya çıkardı. Pang, patlamanın büyük olasılıkla 1453'te yaşanmış olduğu sonucuna vardı.

Bu, aynı zamanda Bizans İmparatorluğu'nun başkenti olan Konstantinopolis'in uzun süren bir kuşatmadan sonra Türkler'in eline geçtiği tarihi. 1453 yılının Nisan ve Mayıs ayları, Konstantinopolis için özellikle kötü geçmişti. Şehirde yaşayanlar fırtınalara, doluya, bardaktan boşanırcasına yağın yağmurlara ve 22 Mayıs'ta da ürktünç bir ay tutulmasına tanık olmuşlardı. Pang, bu tuhaf hava koşullarını ve ortalığı beklenmedik şekil-

de karanlığa boğan tutulmayı, yılın daha erken bir döneminde meydana gelmiş olduğunu düşündüğü, Kuwae'deki patlamaya bağlıyor.

Tutulmadan dört gün sonra, 26 Mayıs'ta, kuşatma altındaki şehri bir sis tabakası sardı. Akşam sis kalktığında binaların camlarında ve kubbelerinde garip ışıklar görüldü. Aya Sofya, sanki alevler içindeydi. Ashında bu, bir göz yanılmasıydı. Pang, bunu da dünyanın öbür ucundaki patlamaya bağlıyor ve durumu şöyle açıklıyor: "Böylesi bir patlamanın sonrasında, volkanik parçacıkların, ışığı selektif olarak azaltması nedeniyle alacakaranlık, koyu kırmızı bir renk alır. Bu tür ışık, bir kilisenin bakır kubbesinden yansıdığı anda, alev gibi görünebilir".

Bu göz yanılması, şehri savunanların moralini çökerten son olaydı. "Böylesi bir atmosferik olay, şehrin düşmek üzere olduğunu gösteren bir kehanet olarak yorumlandı," diyor Pang. Gerçekten de 29 Mayıs'ta, şehir Türklerin eline geçmişti!